

דף עא.

הרמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ז הי"ג

עין משפט א.

עין בסעיף הקודם

הרמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ז הט"ו

עין משפט ב.ג.ד.

תבואה שלא הביאה שלישי מתר לקצר ממנה להאכיל לבהמה. וקוצרין מפני הנטיעות שלא יפסדו. וקוצרין לפנות מקום לבית האכל או לבית המדרש. שנאמר 'קצירכם' ולא קציר מצוה:

הרמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ז הט"ז

עין משפט ה.

ואף על פי שמותר לקצר לא יעשה אותן כריכות כדרך הקוצרין. אלא יניחם צבתיים צבתיים:

הרמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ז ה"ח

עין משפט ו.

מצותו לבוא מן הקמה. לא מצאו יביאו מן העמרים:

הרמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ז ה"ט

עין משפט ז.

מצותו לבוא מן הלח. לא מצאו יביאו מן היבש:

הרמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ז ה"י

עין משפט יז.

מצותו להקצר בלילה בליל ששה עשר. בין בחל בין בשבת:

ו. כסף משנה: ומה שאמר תבואה שלא הביאה שלישי וכו'. פלוגתא דתנאי שם ופסק כר' יהודה דאמר אימתי אינו אלא לפרש דברי תנא קמא:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ט.

הרמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ז ה"ז

וְכָל הַלֵּילָה כָּשֶׁר לְקִצְרֵת הָעֶמֶר. וְאִם קִצְרוּהוּ בַּיּוֹם כָּשֶׁר

עין משפט י.

הרמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ז ה"ו

מִצּוֹתוֹ לְהַקְצֵר בַּלֵּילָה בְּלֵיל שְׁשָׁה עָשָׂר. בֵּין בָּחַל בֵּין
בְּשֵׁבַת:

דף עא:

עין משפט א.

הרמב"ם הל' מתנות עניים פ"ג ה"ב

הִיתָה שְׂדֵהוּ זְרוּעָה כְּלָה ז' מִין אֶחָד וְהָיָה נָחַל בְּתוֹךְ
הַשְּׂדֵה אֶף עַל פִּי שְׂאִינוֹ מוֹשֵׁךְ. אוֹ אֲמַת הַמַּיִם שְׂאִינוֹ

ז. כסף משנה: ומ"ש היתה שדהו זרועה כולה מין אחד וכו' עד או שקצר באמצעה וכו'.
הכל משנה בפרק שני דפאה. ומ"ש גבי נחל אע"פ שאינו מושך וגבי אמת המים שתהיה
מושכת. שם בירושלמי. ומ"ש באמת המים שאינו יכול לקצור מה שבשני צדדיה כאחת. במשנה
הנזכרת אמת המים שאינה יכולה להקצר כאחת ר' יהודה אומר מפסקת ולכאורה משמע
דת"ק פליג עליה ומדפסק רבינו כר' יהודה נ"ל שהוא מפרש דד"ה היא ונכתב בשם ר'
יהודה משום שהוא אמר בי מדרשא ואתא לפרושי שלולית דתנא ברישא דמפסקת דהני
מילי בשאינה יכולה להקצר כאחת. וז"ל רבינו בפירוש המשנה ענין שאינה יכולה להקצר
כאחד כשיהיה בצד אחד לא יוכל לשלוח ידו ולקצור מצד אחר וכו' והלכה כרבי יהודה
עכ"ל. והתוספתא פ"ק תניא אלו מפסיקין לפאה וכו' ואמת המים שאינה יכולה להקצר
כאחד אר"י אם עומד באמצע קוצר מכאן ומכאן מפסיק ואם לאו אינו מפסיק וה"פ כיון
שאם עומד בצד אחד לא יוכל לקצור הצד השני אע"פ שאם עומד באמצע קוצר השני
צדדים מפסיק ואם לאו פירוש שאין צריך לעמוד באמצע אלא מהצד האחד קוצר השני
אינו מפסיק. ובירושלמי הוון בעי מימר ולא פליגין אשכחת תני אמת המים הקבועה הרי
זו מפסקת הוון בעון מימר מה דאמר ר"י בעומד מצד זה ואינו יכול לקצור מצד השני
אבל אם היה עומד באמצע וקוצר מכאן ומכאן אינו מפסיק אשכחת תני ופליגי (דתניא)
היה עומד באמצע וקצר מכאן ומכאן מפסיק מצד אחד אינו מפסיק. ונ"ל דהכי פירשו
לדעת רבינו הוון בעי מימר ולא פליגין. האי פליגין לאו לשון מחלוקת חכמים הוא אלא
היינו לומר שאין חלוק בדבר שכל אמת המים מפסקת בין קבוע בין אינו קבוע עד שמצאו

יכול לקצר מה שבשני צדדיה פאחת והוא שתהיה מושכת וקבועה. הרי זה כשתי שדות ונותן פאה מצד זה לעצמו ומצד זה לעצמו:

עין משפט ב. הרמב"ם הל' מתנות עניים פ"ג ה"ג

וכן אם היה מפסיק הדרך היחיד שהוא רחב ארבע אמות או דרך הרבים הרחב שש עשרה אמה. אבל שביל היחיד והוא פחות מארבע או שביל הרבים פחות משש

דתניא דדוקא קבועה מפסקת ולא שאינה קבועה. ומ"ש הוון בעון מימר מאי דאמר ר"י וכו' אבל אם היה עומד באמצע וקוצר מכאן ומכאן אינו מפסיק אשכח תני ופליג כלומר מצאו ברייתא שחולקת עם זאת הסברא דתניא היה עומד באמצע וקוצר מכאן ומכאן מפסיק וכו' והיא התוספתא שכתבתי בסמוך וכמו שפירשתי וככה עלו דברי רבינו כדין וכהלכה על פי התוספתא והירושלמי. ודע דבפרק הכונס (ב"ק ס"א) אמרין דשלולית היינו אמת המים המחלקת שלל לאגפיה. ויש לתמוה למה לא כתב כן רבינו ואפשר שרבינו מפרש כאן במחלקת שלל לאגפיה היינו שהיא מושכת מים שעל ידי כן הצדדים שלה מובלעים מים וכאילו חולקת להם שלל לאפוקי נחל שאמרו בו שאע"פ שאינו מושך. ואע"פ שבפירוש המשנה פירש דמחלקת שלל לאגפיה היינו שנמשכים ממנה אמות המים להשקות בהם מקומות אחרים כאן חזר בו משום דקשיא ליה דנחל שיש בו מים היא ע"כ דאין לומר דבאין בו מים מיירי מלשון נחל איתן דהיינו בור וכבר שנאו ותרתי למה לי וכיון דכשיש בו מים מיירי מאחר דקתני דמפסיק אע"פ שאין נמשכים ממנו אמות המים אמאי איצטריך למיתני שלולית שנמשכים ממנה אמות המים דהא מכ"ש אתיא לכך פירש מחלקות מים לאגפיה כענין שפירשתי וה"ה הנחל בין שהמים נמשכים בין שאינם נמשכים ומי יימר דדא אמת המים ועוד דנחל מיירי אפי' באינו מושך ולא רצה לידחק במה שנדחק רבינו שמשון לומר דלא זו אף זו קתני:

ח. כסף משנה: ומה שכתב רבינו שדרך היחיד ארבע אמות ודרך הרבים שש עשרה אמה. משנה בפרק המוכר פירות (ב"ב צ"ט:): וכתב הראב"ד אבל שביל היחיד והוא הפחות מד' א"א לא כי אלא אפילו יש לו ארבע אמות וכו'. ורבינו משמע ליה דשביל היחיד הוא צר מדרך ולכך של יחיד שיעורו פחות מד' שהוא דרך היחיד ושביל של רבים פחות מט"ז שהוא דרך הרבים ובירושלמי (פ"ב ה"א) מכיון דתנינן דרך היחיד (דרך הרבים) מה צורכה (אנא מימר לך) אפילו דרך הרבים אינו מפסיק לאילן (אלא גדר) מכיון דתנינן שביל היחיד שביל הרבים מה צורכה להוציא את הקבוע בימות החמה ואינו קבוע בימות הגשמים:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

עֲשֶׂה אִמָּה אִם הָיָה קָבוֹעַ בַּיָּמֹת הַחֲמָה וּבַיָּמֹת
הַגָּשְׁמִים מִפְּסִיק. וְאִם אֵינוֹ קָבוֹעַ בַּיָּמֹת הַגָּשְׁמִים אֵינוֹ
מִפְּסִיק אֲלָא הָרִי הוּא פְּשָׁדָה אַחַת:

עין משפט ג.ד. הרמב"ם הל' מתנות עניים פ"ג ה"ד

הָיָה מִפְּסִיק בָּהּ אֶרֶץ בּוֹרָה שְׁאִינָה זְרוּעָה וְלֹא חֲרוּשָׁה.
אוֹ אֶרֶץ נִירָה וְהִיא שְׁנַחֲרָשָׁה וְלֹא נִזְרָעָה. אוֹ שְׁהַפְּסִיק
בָּהּ זֶרַע אַחֵר. כְּגוֹן שֶׁהָיָה חֲטִים מִכָּאן וְחֲטִים מִכָּאן
וּשְׁעוֹרִים בְּאֶמְצֵעַ. אוֹ שֶׁקָּצַר בְּאֶמְצֵעַ אֶפְלוּ קֶדֶם שְׁתֵּבִיא
שְׁלִישׁ וְחֲרַשׁ מְקוֹם שֶׁקָּצַר. הָרִי זֶה נִפְסָקֶת לְשִׁתִּי שְׁדוֹת.
וְהוּא שִׁיְהִיָּה רֹחַב כָּל אֶחָד מֵאלוֹ כְּשֶׁלֶּשָׁה תַּלְמִים שֶׁל
פְּתִיחַ וְהוּא פְּחוֹת מִבֵּית רֹבַע. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים

ט. כסף משנה: ומ"ש או שקצר באמצעה וכו'. שם במשנה הקוצר לשחת מפסיק דברי
ר"מ וחכ"א אינו מפסיק אא"כ חרש וידוע דהלכה כחכמים. ולשון אפילו קשה
דאדרבה מפני שלא הביאה שליש לא נקרא קצירה היה ראוי להפסיק יותר מכשנקצר אחר
שהביאה שליש דאז י"ל התחלת קצירה היא כדמשמע במנחות פרק ר' ישמעאל. ואפשר
לומר שמפני שכתב אח"כ וחרש כתב אפילו כלומר דאפילו קצר קודם שהביאה שליש
בעינן חרש: ומ"ש והוא שיהיה רוחב כל אחד מאלו כשלשה תלמים של פתיח. שם בירושלמי.
ומה שכתב והוא פחות מבית רובע. כן משמע שם בירושלמי. ומה שכתב בד"א בשדה קטנה
וכו'. גם זה שם בירושלמי. ומה שכתב אח"כ היה בו רוחב בית רובע. גם זה משמע שם
בירושלמי. ומ"ש אבל זרע אחר כל שהוא מפסיק בה. בירושלמי רב אמר בור וניר בית רובע
וזרע אחר אפי' כל שהוא ר"י אומר בור וניר וזרע אחר כשלשה תלמים של פתיח מה ופליג
מה דאמר רב בחיוב פאה ומה דאמר ר"י בפיטור פאה והתני בור וניר חייבים בפאה מן
מה דאמר רב בשדה בינונית מן מה דאמר ר' יוחנן בחמשים על שתיים עכ"ל הירושלמי.
ומדקתני בור וניר חייבים בפאה והיינו בחמשים על שתיים ושביקה לזרע אחר משמע דזרע
אחר כל שהוא כדקאמר רב וכיון דברייטא מסייעא ליה נקיטנן כותיה ולא כר"י דאמר זרע
אחר בשלשה תלמים של פתיח: כתב הראב"ד באמת אין הגירסא מתנהגת כדבריו אמרו
בירושלמי רב אמר בור וניר בית רובע וכו' עד כי הדדי ניהו. וכבר כתבתי טעם לדברי
רבינו וכך היא גירסת ר"ש בירושלמי וגירסת הראב"ד נראה שיש בה ט"ס:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהוד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

בְּשָׂדֶה קִטְנָה שֶׁהִיא חֲמִשִּׁים אַמָּה שֶׁל שְׁתֵּי אַמּוֹת אוֹ פָּחוֹת. אֲבָל אִם הִיְתָה יִתְרָה עַל זֶה אֵין הַבּוֹר אוֹ הַנֵּיר מִפְּסִיקָה לְשִׁתִּים אֲלָא אִם כֵּן הִיְתָה בּוֹ רֹחַב בֵּית רֹבַע. אֲבָל זֶרַע אַחֵר כָּל שֶׁהוּא מִפְּסִיק בָּהּ:

עין משפט ה.ו. הרמב"ם הל' מתנות עניים פ"ג ה"ה

אֲכָלָה גּוֹבֵאי אוֹ קֶרֶסְמוּיָה נְמָלִים בְּאַמְצָעָה אִם חֶרֶשׁ מְקוֹם שֶׁאֲכָלוּ הָרִי זֶה מִפְּסִיק:

י. כסף משנה: אכלה גובאי או וכו'. ירושלמי שם ואיתא במנחות סוף פרק רבי ישמעאל (דף ע"א:):